

100 ročné rozprávky (6. séria)
Šedá kniha rozprávok
Andrew Lang

100 ročné rozprávky (6.séria)

Šedá kniha rozprávok, Andrew Lang

Krátka anotácia:

Príbehy, rozprávky a poviedky v slovenčine určené hlavne pre deti, ktoré už vedia čítať, ale i pre mladších či starších. Veľmi dobre rozvinú slovnú zásobu a fantáziu. Pozbieral ich Andrew Lang z celého sveta pred viac ako 100 rokmi. Po cenných radách z Jazykovedného ústavu Ľ. Štúra SAV sa nám podarilo vykresiť hodnotné dielo, ktoré Vám teraz predkladáme. Pritom dúfame, že Vám prinesie toľko pekných a zaujímavých zážitkov, ako nám, ktorí sme toto dielo tvorili. Kniha obsahuje 33 rozprávok a poviedok. Kniha začína poviedkou o dĺžke 600 slov a končí jednou o dĺžke až 10 700 slov. Kniha obsahuje 213 strán.

** (1,5k = 1500 slov) – za nadpisom je dĺžka poviedky v slovách v tisícoch. Poviedky sú zoradené od najkratších po najdlhšie.

Tiráž:

Autori: Robert Hodosi, Andrew Lang, + ďalší

Editoval a pozbieral: Andrew Lang

Rok pôvodného vydania: 1900

Originálny názov: The Grey Fairy Book

Preložil a editoval: Robert Hodosi

(Eduard Rodos, +kolektív)

Vydal: Robert Hodosi, Lovce

1.slovenské vydanie: v roku 2020

Počet strán: 213 (PDF)

PDF => ISBN: 978-80-570-2151-3

(EAN: 9788057021513)

EPUB => ISBN: 978-80-570-2152-0

(EAN: 9788057021520)

MOBI => ISBN: 978-80-570-2153-7

(EAN: 9788057021537)

Obsah

- 1*/ Škriatok poník a Halloween ******(0,6k=600_slov)
- 2*/ Pán Lazar a draky ******(0,9k)
- 3*/ Pes a vrabec ******(0,9k)
- 4*/ Šakal a studnička ******(0,9k)
- 5*/ Diet'a Slnka ******(1,0k=1000_slov)
- 6*/ Malý šedivý muž ******(1,1k)
- 7*/ Pouliční muzikanti ******(1,1k)
- 8*/ Jano a draky ******(1,3k)
- 9*/ Smejúce oko, plačúce oko, a krívajúca líška ******(1,3k)
- 10*/ Bobino ******(1,4k)
- 11*/ Jednoduchý Matúš ******(1,5k)
- 12*/ Medved' ******(1,5k)
- 13*/ Partnerstvo zlodēja a klamára *****(1,5k)
- 14*/ Prunelka ******(1,5k)
- 15*/ Tajomné trhanie kvetov ******(1,6k)
- 16*/ Dievča s tvárou kozy ******(1,7k)
- 17*/ Kráľovná Kvetinových ostrovov ******(1,8k)
- 18*/ Biely vlk ******(1,9k)
- 19*/ Obor ******(2,0k)
- 20*/ Fortunatus a jeho mešec ******(2,1k)
- 21*/ Princezná Kanetela ******(2,1k)
- 22*/ Bratia dvojičky ******(2,2k)
- 23*/ Bensurdatov príbeh ******(2,3k)
- 24*/ Neočakávaný princ ******(2,3k)
- 25*/ Čarodejníkov kôň ******(2,5k)
- 26*/ Dcéra obra Buka Etemzucha ******(2,9k)

27*/ Dlhý, Široký a Bystrozraký **(2,9k)

28*/ Lýdia a jej sedem bratov **(3,0k)

29*/ Omyl víly **(3,0k)

30*/ Somária koža **(3,0k)

31*/ Nemožné začarovanie **(3,7k)

32*/ Príbeh Emila a Emílie **(4,4k)

33*/ Príbeh troch synov z Konštantínopolu **(10,7k)

Príbeh krásnych Sirkasiánok

*** Koniec ***

1*/ Škriatok poník a Halloween **(0,6k=600_slov)

„Dnes večer sa nevzd'ajte od kozuba,“ povedala stará Peggy, „pretože vietor tak zúrivo fúka, že sa až strecha trasie. Okrem toho je dnes Halloween. Vonku sú bosorky a škriatkovia, ktorí sú ich služobníci. Potulujú sa po vonku v rôznom prestrojení a deťom robia zle.“

„Prečo by som tu mal zostať?“ povedalo najstaršie z detí. „Nie, musím ísť navštíviť dcéru starého Jakuba, ktorý vyrába laná, a pozrieť sa, ako sa má. Keby som ju nenavštívil predtým, ako zapadne mesiac, nezatvorila by svoje modré oči počas celej noci.“

„Ja musím ísť chytať homáre a kraby,“ povedalo druhé dieťa, „a nezabráni mi v tom ani všetky bosorky a škriatkovia.“

Tak sa všetky deti rozhodli, že pôjdu za svojimi zábavami a potešením, a opovrhli múdrou radou starej Peggy. Iba najmladšie dieťa chvíľu zaváhalo, keď mu povedala: „Ty zostaň so mnou, môj malý Richard, a ja ti poviem krásny príbeh.“

Ale on si chcel počas mesačného svitu natrhať materinu dúšku a trochu černíc. Tak sa rozbehol za ostatnými. Keď sa dostali z domu von, povedali: „Naša babka hovorí, že vonku je vietor a búrka, ale nikdy nebolo lepšie počasie a obloha taká jasná. Pozrite, ako veľkolepo sa mesiac prediera cez priesvitné mraky!“

Vtedy zrazu vedľa seba zbadali malého čierneho poníka.

„Hohó!“ povedali. „To je poník starého Valentína. Určite ušiel zo svojej stajne a chce sa ísť napiť vody z nádrže.“

„Môj pekný malý poník,“ povedalo najstaršie z nich a pohladkalo ho rukou. „Nesmieš ísť veľmi ďaleko. Ja sám ťa dovediem k nádrži.“

S týmito slovami vyskočil poníkovi na chrbát. Hneď ho nasledovali aj jeho ďalší bratia, až napokon všetci sedeli obkročmo na tomto malom zvierati. Nechýbal tam ani malý Richard, ktorý nechcel zostať pozadu.

Cestou k nádrži stretli niekoľko svojich kamarátov. Všetkých ich pozvali, aby sa tiež posadili na poníka, ktorému vôbec nevadila navyše záťaž a veselo s nimi klusal ďalej.

Čím rýchlejšie klusali, tým si deti jazdu viacej užívali a veľmi sa pritom zabávali. Zatlačili svoje nohy poníkovi do slabín a smelo volali: „Cválaj, malý koník, nikdy predtým si na svojom chrbte neniesol takých odvážnych jazdcov!“

Medzitým sa znova zdvihol silný vietor a vlny na pobreží len tak burácali. No malému poníkovi to vôbec nevadilo. Namiesto toho, aby išiel k nádrži, veselo klusal smerom k morskému pobrežiu.

Richard zrazu zatúžil po materinej dúške a černiciach. Najstarší brat pevnejšie uchoпил poníka za jeho hrivu a snažil sa ho otočiť, lebo si spomenul na modré oči Jakubovej dcéry. No ťahal a trhal jeho hrivou úplne zbytočne. Poník cváľal rovno k moru a za chvíľu sa dostal až k nemu. Akonáhle pocítil vodu na svojich kopytách, hlasno zaerdžal a od vzrušenia začal veselo poskakovať. Rýchlo sa približoval k rozpeneným morským vlnám. Keď boli vlny deťom až po kolená, oľutovali svoje ľahkovážne správanie a zvolali: „Tento prekliaty malý čierny poník je začarovaný! Len keby sme radšej počúvli radu starej babky Peggy, nič by sa nám teraz nestalo.“

Rýchlo zliezli z poníka a z posledných svojich síl sa im podarilo dostať naspäť na pobrežie, kde vyčerpané od toľkého úsilia tvrdo zaspali.

Nad ránom sa stará Peggy vybrala von, lebo sa obávala o svoje vnúčence. Hľadala ich všade na okolí, ale vôbec ich nemohla nájsť. Pýtala sa všetkých susedov, či ich niekto z nich nevidel. Nikto jej nevedel poradiť. Dozvedela sa len toľko, že jej najstarší vnuk nebol u modrookej Jakubovej dcéry.

Ako išla domov plná smútku a žiaľu za deťmi, začula v diaľke pri mori hlasné erdžanie poníka. Pomaly sa dostala na pobrežie, kde našla spať všetky svoje vnúčatá. Poník z mora vyskočil. Znova hlasno zaerdžal a odcváľal preč. Vtedy sa deti začali prebúdzat. Keď zbadali svoju babku, rýchlo k nej pribehli a povedali jej: „Babka, mali sme strašný sen!“

Odvtedy už večer, keď bol Halloween, nikdy von nevyšli.

[@ Kletke, Andrew Lang, Robert Hodosi]

2*/ Pán Lazar a draky ** (0,9k)

Kde bolo, tam bolo, kedysi dávno žil raz jeden obuvník, ktorý mal veľmi rád med. Jedného dňa, ako nejaký jedol, medzitým sa tam nahromadilo toľko múch, že jedným úderom ich zabil štyridsať. Potom išiel ku kováčovi a rozkázal si dať vyrobiť meč, na ktorom bolo napísané: „Jedným úderom som ich zabil štyridsať.“ Keď bol meč hotový, vzal si ho a vybral sa do sveta. Po dvojdnovej ceste prišiel k potoku, pri ktorý si ľahol a zaspal.

Náhodou v tej krajine bývali draky. Jeden z nich prišiel k tomu potoku po vodu. Našiel tam spať Lazara. Keď si prečítal, čo mal napísané na meči, vrátil sa k ostatným drakom a povedal im to. Všetky draky mu poradili, aby sa s týmto mocným cudzincom spriatelil. Tak sa drak vrátil k potoku a zobudil Lazara. Povedal mu, že ak nemá námietky, veľmi rád by sa s ním spriatelil.

Lazar odpovedal, že veľmi rád. Kňaz potvrdil ich priateľstvo a spoločne sa vrátili k ostatným drakom. Lazar s nimi začal bývať. Po niekoľkých dňoch mu povedali, že sa do radu striedajú v nosení dreva a vody, a keďže teraz je jedným z nich, musí to tiež robiť. Tak do radu všetky draky nosili vodu a drevo. Napokon prišiel rad aj na Lazara. Musel ísť pre vodu. Draky mali na to veľké kožené vrece, do ktorého sa zmestilo dvesto litrov vody. Toto prázdne vrece Lazar len s veľkou námahou odvliekol k potoku. Pretože by však nevládal uniesť plné vrece vody, vôbec ho nenaplnil. Namiesto toho obkopal zem všade okolo potoka.

Keďže Lazar zostával dlho preč, draky poslali jedného z nich za ním, aby sa pozrel, čo sa s ním stalo. Keď tento prišiel k potoku, Lazar mu povedal: „Už nebudeme mať každý deň túto starosť s vodou. Ja prinesiem naraz domov celý potok a budeme oslobodení od tejto ťarchy.“

Ale drak zvolal: „V žiadnom prípade, pán Lazar. Keby sme nemali potok, zomreli by sme od smädu. Radšej sa budeme my samé striedať v nosení vody a ty sám budeš mať výnimku.“

Potom nasledoval Lazarov rad na prinesenie dreva. Draky to robili tak, že zakaždým zobrali na svoje plecia celý strom a tak ho odniesli domov. Lazar ich v tom nevedel napodobniť. Tak odišiel do lesa. Zviazal hrubým lanom všetky stromy v lese. Zostal tam až do večera. Znovu draky poslali jedného z nich, aby sa pozrel, čo sa s ním stalo. Keď sa ho tento drak spýtal, že čo sa chystá urobiť, Lazar odpovedal: „Naraz prinesiem celý les. Takže potom budeme mať všetci už oddych.“

Ale drak zvolal: „V žiadnom prípade, pán Lazar. Ved' by sme zomreli od zimy, keby sme nemali les. Radšej my samé draky budeme nosiť drevo a ty môžeš oddychovať.“ Potom drak vytrhol jeden strom, hodil si ho na plecيا a odniesol domov.

Keď žili spoločne nejaký čas, drakom začala prítomnosť Lazara pomaly liezť na nervy. Tak sa medzi sebou dohodli, že ho zabijú. Každý drak mal Lazara počas jeho spánku udrieť sekerou. Ale Lazar si to vypočul. Keď nadišiel večer, vzal veľké poleno, navliekol naň svoj plášť, položil ho na miesto, kde zvyčajne spával, a on sám sa ukryl. V noci prišli draky a každý z nich uderil svojou sekerou po polene, až z neho lietali piliny.

Mysleli si, že sa ho nadobro zbavili a spokojne si ľahli znova spať.

Hneď nato Lazar vzal poleno a odhodil ho preč. Potom si tam ľahol namiesto neho. Ako ráno svitalo, začal hlasno stonať. Keď ho draky počuli, spýtali sa ho, že čo ho bolí. Na to im on odpovedal: „Strašne ma v noci doštípali komáre.“

Toto tak vystrašilo drakov, že uverili tomu, že ich údery považoval Lazar za uštipnutia komárov. Rozhodli sa, že sa ho musia za každú cenu zbaviť. Preto sa ho nasledujúce ráno spýtali, či nemá manželku alebo dieťa, a povedali, že ak by ich chcel navštíviť, tak mu dajú vrece zlata, ktoré si môže zobrať so sebou. On s tým ochotne súhlasil, ale že chce, aby s ním išiel jeden drak a niesol to vrece zlata. Ony s tým súhlasili a jedného s ním poslali.

Keď prišli blízko Lazarovho domu, Lazar povedal drakovi: „Zastav tu na chvíľu, lebo musím ísť dopredu a uviazať svoje deti, inak by ťa zjedli.“

Tak išiel dopredu a uviazal svoje deti silnými povrazmi, a povedal im: „Akonáhle uvidíte draka v dohľade, volajte tak hlasno, ako len viete: „Dračie mäso! Dračie mäso!“

Tak keď sa drak objavil, deti začali hlasno kričať: „Dračie mäso! Dračie mäso!“ Toto tak vystrašilo draka, že pustil vrece na zem a utiekol.

Cestou, ako utekal, stretol líšku, ktorá sa ho spýtala, že prečo je taký vystrašený. On odpovedal, že sa obáva detí pána Lazara, že len o vlas unikol od toho, aby ho nezjedli.

Ale líška sa zasmiala a povedala: „Čože? Ty sa bojíš detí pána Lazara? On mal dve sliepky, z ktorých som jednu včera zjedla. Druhú si idem vziať teraz. Ak mi neveríš, pod' so mnou. Ale najskôr sa musíš priviazať o môj chvost, aby si mi nevyplašil sliepku.“

Tak drak sa uviazal o chvost líšky a išiel naspäť do Lazarovho domu,

aby sa pozrel na to, čo tam bude robiť líška. Tam pri dome stál Lazar so svojou puškou, pripravený vystreliť. Keď zbadal líšku, ako prichádza s drakom, zavolať na ňu: „Nepovedal som ti, aby si mi priniesla všetkých drakov? A ty mi privádzaš len jedného?“

Keď to drak počul, rýchlo sa otočil a začal ozlomkrky bežať preč tak rýchlo, že líška sa rozdrvila na drobné kúsky o kamene na zemi.

Odvtedy mal pán Lazar od drakov už navždy pokoj. Z ich zlata si postavil veľkolepý dom, v ktorom strávil zvyšok svojich dní s veľkým potešením a nesmiernou radosťou.

[@ Andrew Lang, Robert Hodosi]

3*/ Pes a vrabec ** (0,9k)

Kde bolo, tam bolo, kedysi dávno žil raz jeden pes – ovčiak. Jeho pán bol vinár, ktorý bol k nemu veľmi krutý. Nechával ho vyhladovať a veľmi zle s ním zaobchádzal. Napokon sa ovčiak rozhodol, že toto týranie už nebude viacej znášať, a utiekol zo svojho domova.

Ako klusal pozdĺž cesty, stretol vrabca, ktorý ho zastavil a spýtal sa ho: „Bratku, prečože si taký smutný?“

Pes odpovedal: „Som smutný, pretože som hladný, a nemám nič na jedenie.“

„Ak to je všetko, drahý bratku,“ povedal vrabec, „pod' so mnou do mesta, a ja ti zoženiem nejaké jedlo.“

Tak išli spoločne do mesta. Keď prišli k mäsiarovi, vrabec povedal psovi: „Pokojne tu stoj, a ja ti zhodím dolu kus mäsa.“

Najskôr sa vrabec poobzeral okolo seba, či ho niekto nesleduje. Potom začal d'obať do kusu mäsa, ktorý ležal na rohu poličky, až sa mu ho napokon podarilo zhodiť. Pes ho nenásytne uchoпил a bežal s ním do tmavého rohu, kde ho behom pár minút hltavo zjedol.

Keď dojedol, vrabec povedal: „Teraz pod'me spolu do druhého obchodu, kde ti zoženiem druhý kus, aby si utíšil svoj hlad.“ Keď pes zjedol druhý kus mäsa, vrabec sa ho spýtal: „Bratku, mal si už dost’?“

„Áno,“ odpovedal pes, „Už som zjedol dost' veľa mäsa, ale ešte som nemal žiaden chlieb.“

Vrabec povedal: „Neboj sa; budeš mať toľko chleba, koľko len chceš, len pod' so mnou.“ Potom ho zaviedol k pekárovi, kde d'obal do dvoch rožkov na poličke, až pokým nespadli na zem. Pes ich uchoпил a zjedol.

Ale ešte stále neupokojil svoj hlad. Tak ho vrabec zaviedol k druhému pekárovi, kde mu zhodil ďalšie rožky. Potom sa ho spýtal: „Nuž, bratku, už si spokojný?“

„Áno,“ odpovedal. „Pod'me sa teraz poprechádzať za mestom.“

Tak obaja išli spoločne na prechádzku na vidiek. Bol horúci deň. Prešli krátku vzdialenosť a pes povedal: „Už som veľmi unavený. Chcel by som si trochu pospať.“

„Pospi si teda,“ povedal vrabec, „a ja budem budem medzitým dávať pozor na vetve stromu.“

Tak pes si ľahol uprostred cesty a čoskoro tvrdo zaspal. Medzitým čo

spal, prechádzal tadiaľ na voze vinár, jeho bývalý pán. Jeho voz ťahali tri kone. Viezol dva sudy vína. Našťastie hukot kolies voza zobudil ovčiaka.

„Bratku, vstávaj! Rúti sa sem voz!“ kričal naňho vrabec.

Tak rýchlo vyskočil na nohy, ale i tak mu vinár vozom prešiel po jednej labke a zlomil mu ju. Ovčiak začal od bolesti zavýjať. A ako priskackal pod strom povedal vrabcovi: „To je môj bývalý pán, u ktorého som slúžil a ktorý ma bijaval.“

„Vinár, vinár!“ kričal vrabec. „Za to, že si bol krutý voči ovčiakovi draho zaplatíš! Bude ťa to stáť kone aj oba sudy vína.“

„So svojím psom si môžem robiť, čo chcem! A ako mi chceš ukradnúť dva sudy vína a kone?“ povedal vinár a hlasno sa smial.

Vrabec nepovedal nič. Nebadane priletel pod voz a z obidvoch sudov vydobal korok. Za krátku chvíľu z nich vytieklo všetko víno bez toho, aby si to bol vinár všimol.

Ale napokon sa otočil a uvidel spodok voza celý mokrý. Keď sa lepšie prizrel, zistil, že oba sudy na víno sú prázdne. „Ach, aký som len nešťastný človek!“ zvolal.

„Budeš mať ešte väčšiu smolu,“ povedal vrabec a začal lietať okolo jeho troch koní a d'obať im zobákom do hláv. Tie sa splašili a vinárovi utiekli preč.

A vinár zase zvolal: „Ach, aký som len nešťastný človek!“

„Budeš mať ešte väčšiu smolu,“ povedal vrabec. „Spustoším ti celý tvoj dom.“

Vinár musel opustiť svoj voz a išiel domov pešky. Pritom veľmi zúrilo. Hneď ako zbadal svoju manželku, zvolal: „Ach, aké len nešťastie som mal! Všetko víno sa vylialo, a kone sa splašili a utiekli mi.“

„Môj drahý manžel,“ povedala mu jeho žena, „tvoje nešťastie ťa prenasleduje. Pretože zlomyseľný malý vrabec zhromaždil všetky vtáky sveta, ktoré sú teraz v našej stodole a všetko tam jedia.“

Vinár išiel do stodoly, kde mal svoje zásoby obilia, a všetko našiel tak, ako mu povedala jeho manželka. Tisíciky a tisíciky vtákov vyzobávalo jeho obilie. Uprostred nich sedel malý vrabec. Keď tam vinár uvidel svojho starého nepriateľa, zvolal: „Ach, aký som len nešťastný človek!“

„Budeš mať ešte väčšiu smolu,“ povedal vrabec. „Tvoje kruté správanie voči ovčiakovi ťa bude ešte veľa stáť!“ a s týmito slovami vyletel do vzduchu.

Vinár sa tak veľmi naštvál, že zobral sekeru a hodil ju po vrabcovi. Ale

vrabca netrafil, iba čo rozbil okennú tabuľu. Vrabec vletel dovnútra a sadol si na rímsu nad krbom. Vinár bol od zúrivosti celý bez seba. Zase zobral sekeru a začal ho ňou po celom dome naháňať. Avšak uspel len v tom, že si zničil celý svoj nábytok a zariadenie domu. Celý vyčerpaný si ľahol na zem. A po chvíli, ako ležal, mu vrabec pristál na kolene. Vinár podal sekeru svojej manželke a povedal jej: „Čo najsilnejšie ho uder!“ Jeho manželka vzala sekeru a celou silou ho uderila po kolene, kde sedel vrabec. Ale tomu sa podarilo v poslednú chvíľu odletieť. A ako letel preč, povedal vinárovi: „Nohu za nohu! Nemal si byť krutý voči ovčiakovi!“

Vinár tam zostal ležať so zlomenou nohou a odvtedy už určite nebol krutý ku žiadnemu psovi.

Vrabec odletel za ovčiakom, ktorému sa noha za krátky čas zahojila, a spoločne sa vybrali za ďalším dobrodružstvom.

[@ Nemecké poviedky, Kletke, Andrew Lang, Robert Hodosi]

4*/ Šakal a studnička **(0,9k)

Kde bolo, tam bolo, kedysi dávno, všetky potoky a rieky boli také vyschnuté, že zvieratá vôbec nevedeli, ako by mohli získať drahocennú vodu. Po veľmi dlhom hľadaní, ktoré bolo celkom márne, sa im podarilo nájsť malý prameň, ktorý bolo treba vyhlbiť, aby mali všetci dostatok vody. Tak zvieratá si povedali: „Vykopme studňu, a potom sa nebudeme musieť báť, že zomrieme od smädu!“ a všetky s tým súhlasili, okrem šakala, ktorý neznášal akúkoľvek prácu a vždy si zohnal niekoho, kto ju spraví zaňho.

Keď zvieratá vykopali studňu, išli sa poradiť o tom, že kto by mal byť strážcom studne, aby sa k nej nemohol dostať šakal, lebo povedali: „Keď nepracoval, nebude ani piť.“

Po spoločnom rozhovore rozhodli, že na studničku bude dávať pozor králik. Všetky ostatné zvieratá potom odišli domov.

Keď boli mimo dohľadu, prišiel šakal: „Dobrý deň! Dobrý deň, králik!“ a králik zdvorilo odpovedal: „Dobrý deň!“ Potom si šakal zložil z chrbta malý batoh a vytiahol z neho kúsok včelieho plástu, ktorý začal jesť. Ako si na ňom pochutnával, otočil sa ku králikovi a poznamenal:

„Ako vidíš, králik, nie som ani trochu smädný, a pritom tento plást medu je chutnejší než voda.“

„Daj mi kúsok,“ vypýtal si králik. Tak mu šakal podal veľmi malý kúsok.

„Och, aké je to dobré!“ zvolal králik. „Daj mi ešte kúsok, môj milý priateľ!“

Ale šakal odpovedal: „Ak skutočne chceš, aby som ti dal ešte viac, potom ti musím zviazať tvoje labky za chrbtom a musíš si ľahnúť na chrbát, aby som ti to mohol naliať rovno do tvojich úst.“

Králik urobil tak, ako mu šakal povedal. Ale keď sa nechal zviazať a ľahol si na chrbát, šakal pribehol ku studničke a napil sa koľko mu hrdlo ráčilo. Keď dostatočne uhasil svoj smäd, vrátil sa do svojho brloha.

Večer, všetky zvieratá prišli naspäť. Keď uvideli králika ležať na chrbte so zviazanými labkami, povedali mu: „Králik, ako to že si sa nechal takto dobehnúť?“

„To všetko zapríčinil šakal,“ odpovedal králik. „Takto ma zviazal a povedal mi, že mi dá niečo chutného na jedenie. Bol to však len jeho trik, aby sa mohol napiť vody.“

„Králik, nie si o nič lepší než hocijaký bežný hlupák, lebo si dovolil

šakalovi piť z našej vody. A pritom nám on vôbec nepomáhal pri tvorbe našej studničky. Kto bude ďalší strážca? Musíme nájsť niekoho trochu bystrejšieho než si ty!“ a malý zajac zvolal: „Teraz ja budem strážnik!“

Nasledujúce ráno, všetky zvieratá si išli po svojom, a malého zajaca nechali strážiť studničku. Keď sa stratili z dohľadu, prišiel tam šakal. „Dobrý deň! Dobrý deň, malý zajac!“ a malý zajac zdvorilo odpovedal: „Dobrý deň!“

„Môžeš mi dať trochu šnupavého tabaku?“ spýtal sa šakal.

„Prepáč, je mi to tak ľúto, ale žiaden nemám,“ odpovedal malý zajac.

Vtedy si šakal sadol vedľa malého zajaca, odviazal si svoj malý batoh a vytiahol z neho včelí plást. Oblizol si pery a zvolal: „Ach, malý zajac, keby si len vedel, aké je toto chutné!“

„Daj mi trochu, môj milý priateľ,“ vypýtal si malý zajac.

„Nie tak rýchlo,“ odpovedal šakal. „Ak si to chceš skutočne vychutnať, keď to budeš jesť, musíš mať uviazané labky za sebou a ležať na chrbte, aby som ti to mohol naliať do úst.“

„Môžeš ich uviazať, len sa poponáhľaj,“ povedal malý zajac. A keď bol zviazaný a už ležal na svojom chrbte, šakal prišiel pokojne ku studni a napil sa, koľko len chcel. Keď mal dosť, vrátil sa do svojho brlohu.

Večer sa zvieratá zhromaždili okolo studne. Keď uvideli malého zajaca s uviazanými labkami, povedali mu: „Malý zajac, ako je to možné, že si sa nechal takto dobehnúť? Nevystatoval si sa, že si veľmi bystrý? Podujal si sa na stráženie našej vody. Nuž nám teraz ukáž, koľko vody nám zostalo na pitie!“

„Všetkému je na vine šakal,“ odpovedal malý zajac. „Povedal mi, že mi dá niečo dobrého na jedenie, ak si nechám zviazať labky za chrbtom.“

A zvieratá sa pýtali: „Komu môžeme teraz dôverovať pri strážení?“ a panter odpovedal: „Nech je to korytnačka!“

Nasledujúce ráno, zvieratá si odišli za svojimi záležitosťami, a korytnačku nechali strážiť studničku. Keď sa stratili z dohľadu, prišiel tam šakal. „Dobrý deň! Dobrý deň, korytnačka!“

Ale korytnačka si ho vôbec nevšímala.

„Dobrý deň! Dobrý deň, korytnačka!“ Ale korytnačka stále predstierala, že ho nepočuje.

Šakal si pomyslel: „Nuž, dnes mám do činenia z väčším hlupákom než predtým. Len ju odkopnem na stranu a pôjdem sa napiť.“ Tak išiel ku korytnačke a povedal jej jemným hlasom: „Korytnačka, korytnačka!“ ale ona mu nevenovala vôbec žiadnu pozornosť. Tak sa šakal naštvál, odkopol ju

kúsok ďalej, išiel ku studni, a začal piť. Ale sotva si vodou stihol ovlažiť pery, keď ho korytnačka uchočila pevne za nohu. Šakal vykričkol: „Au! Veď mi nohu zlomíš!“ ale korytnačka ho len držala o čosi pevnejšie. Vtedy šakal vzal svoj batoh a pokúšal sa jej dať ovoňať zo včelieho plástu. Ale ona otočila hlavu nabok a necítila nič. Napokon šakal povedal korytnačke: „Dám ti svoj batoh a všetko, čo je v ňom,“ ale korytnačka šakala len stále pevnejšie a mocnejšie držala za nohu.

A takto to bolo až do večera, keď sa tam vrátili ostatné zvieratá. Vo chvíli, keď ich šakal uvidel, zúrivo trhol nohou a podarilo sa mu hodiť nohy na plecيا. Bežal preč tak rýchlo, ako len vedel. Všetky zvieratá povedali korytnačke:

„Veľmi dobre, korytnačka! Dokázala si svoju odvahu. Teraz môžeme v pokoji piť vodu z našej studne, lebo si nás konečne zbavila zlodejského šakala.“

[@ Juhoafrické ľudové príbehy, Edouard Jacottet, Ernest Leroux, Andrew Lang, Robert Hodosi]

5*/ Dieťa Slnka **(1,0k=1000_slov)

Kedysi dávno žila jedna žena, ktorá nemala žiadne deti. Preto bola veľmi nešťastná. Tak sa raz prihovorila k Slnku, vraviac: „Drahé Slnko, pošli mi malú dcéru, a keď bude mať dvanásť rokov, môžeš si ju znova vziať späť.“

Čoskoro nato jej Slnko poslalo malú dcéru, ktorú pomenovala Letika. Pozorne sa o ňu starala, až pokým nemala dvanásť rokov. Veľmi skoro potom, ako bola Letika zbierať bylinky, prišlo za ňou Slnko a povedalo jej: „Letika, keď prídeš domov, musíš povedať svojej matke, aby si spomenula na to, čo mi sľúbila.“

Tak Letika išla rovno domov a povedala svojej matke: „Zatiaľ čo som zbierala bylinky, prišiel ku mne urastený, vysoký džentlmen a kázal mi, aby som ti pripomenula, čo si mu sľúbila.“

Keď to žena počula, dostala strach. Mala veľké obavy. Okamžite zatvorila všetky dvere a okná na dome. Upchala všetky štrbiny a diery. A vo vnútri domu ukryla Letiku, aby za ňou nemohlo prísť Slnko a zobrať si ju. Ale zabudla zakryť kľúčovú dierku, cez ktorú Slnko poslalo slnečné lúče, ktoré zobrali mladé dievča a odniesli ho so sebou preč.

Jedného dňa, Slnko poslalo toto mladé dievča do kôlne po slamu. Dievča si sadlo na kopu sena a nariekalo, vraviac: „Ako vzdychá slama pod mojimi nohami, tak veľmi žiali moje srdce za mojou matkou.“

To spôsobil, že sa dost' omeškala. Keď sa vrátila, Slnko sa jej opýtalo: „Ach, Letika, kde si bola tak dlho?“

Ona odpovedala: „Moje papuče sú mi dost' veľké, nemohla som ísť rýchlejšie.“

Tak jej teda Slnko skrátilo papuče.

Inokedy ju Slnko poslalo po vodu. Keď prišla k potoku, sadla si a nariekala: „Ako sa voda ponáhľa dolu prúdom, tak veľmi túži moje srdce po mojej matke.“

Dost' dlho tam nariekala. Keď sa vrátila o dost' neskôr, Slnko sa jej opýtalo: „Ach, Letika, prečo si bola tak dlho preč?“

A ona odpovedala: „Moja spodnička mi je dlhá a zdržiava ma pri chôdzi.“

Tak Slnko odrezalo kus látky zo spodničky a urobilo ju kratšou.

O čosi neskôr ju Slnko poslalo, aby mu priniesla sandále. Ako ich dievča nieslo vo svojej ruke, začalo nariekať, vraviac: „Ako vŕzga koža na

týchto sandáloch, tak plače moje srdce za mojou milou matkou.“

Keď prišla domov zase neskoro, Slnko sa jej znova opýtalo: „Ach, Letika, prečo si prišla tak neskoro?“

„Moja červená čiapka je príliš široká a padá mi ponad oči. Preto som sa nemohla viacej ponáhľať.“

Tak Slnko zúžilo jej čiapku.

Napokon si však Slnko všimlo na Letike, aká je smutná. Poslalo ju druhýkrát po slamu, ale pritom ju tajne pozorovalo. A vypočulo si, ako narieka za svojou matkou. Preto Slnko odišlo domov a zavolalo dve líšky, ktorým povedalo: „Zavediete Letiku domov?“

„Samozrejme že áno.“

„Ale keď cestou vyhladnete a vysmädnete, čo budete jesť a piť?“

„Budem jesť jej mäso a piť jej krv.“

Keď to Slnko počulo, povedalo: „Na túto záležitosť ste úplne nevhodné.“

Tak ich poslalo preč a zavolalo k sebe dva zajace a povedalo im: „Vezmete Letiku domov k jej matke?“

„Áno, samozrejme.“

„Čo budete jesť a piť, keď cestou k nej vyhladnete a vysmädnete?“

„Budeme jesť trávu a piť vodu z potôčka.“

„Tak ju zoberte a vezmite ju domov.“

Zajace sa vypravili na cestu. Vzali so sebou Letiku. Pretože však cesta k nej domov bola veľmi dlhá, časom vyhladli. Vtedy povedali malému dievčaťu: „Vyštveraj sa na tento strom, Letika, a zostaň tam, až pokým sa nenajeme.“

Tak Letika vyliezla na strom a zajace sa išli napásť.

Netrvalo dlho a pod strom prišla upírka, ktorá zavolala: „Letika, Letika, pod' dolu a pozri sa, aké krásne topánky mám obuté.“

„Ó, moje topánky sú oveľa krajšie než tvoje.“

„Pod' dolu, lebo sa ponáhľam. Ešte som nepozametala svoj dom.“

„Tak choď domov a pozametaj ho, a potom príď.“

Upírka odišla domov, pozametala svoj dom a vrátila sa. Potom takto zavolala: „Letika, Letika, pod' dolu a pozri sa, akú krásnu zásteru mám.“

„Ó, moja zásterka je oveľa krajšia než tvoja.“

„Ak nezídeš dolu, zvalím strom a zjem ťa.“

„Len skús, ale nepodari sa ti to a nezješ ma.“

Vtedy sa upírka celou svojou silou oprela o strom a chcela ho zvaliť, ale nepodarilo sa jej to. Keď v tom neuspela, zavolala: „Letika, Letika, pod' dolu, lebo musím nakrmiť svoje deti.“

„Tak choď domov a nakrm ich, a potom príď.“

Keď upírka odišla, Letika zavolala: „Zajačiky! Zajace!“

Vtedy jeden zajac povedal druhému: „Počúvaj, Letika nás volá,“ a oba zajace rýchlo pribehli ku stromu, na ktorom bola. Letika zliezla dolu a pokračovali vo svojej ceste.

Upírka bežala rýchlo za nimi, aby ich chytila. Prišla k poľu, na ktorom pracovali nejakí ľudia. Spýtala sa ich: „Nevideli ste niekoho prechádzať okolo?“

Oni jej odpovedali: „My sadíme fazule.“

„Ó! To som sa nepýtala, ale že či ste nevideli niekoho prechádzať okolo?“

Ale ľudia jej len odpovedali hlasnejšie: „Čo si hluchá? To sú fazule! Sadíme fazule!“

Keď bola Letika blízko domova, pes ju spoznal a zaštekal: „Baf! Baf! Letika prichádza!“

A jej matka povedala: „Buď ticho, ty hlúpy pes! Len zväčšuješ moje trápenie!“

Ako ďalšia ju zbadala mačka na streche a hlasno zamňaukala: „Mňau, mňau, Letika prichádza!“

A jej matka povedala: „Buď ticho, ty hlúpa mačka! Aj ty chceš, aby som sa ešte viacej trápila?“

Potom ju zbadal kohút a zakikirikal: „Kikirikí! Kikirikí! Letika prichádza!“

A jej matka znova povedala: „Buď ticho! Ty hlúpy kohút! Aj ty ma chceš urobiť ešte nešťastnejšou?“

Čím boli zajace bližšie k domu, tým k nim bola bližšie aj upírka. Letike a jednému zajacovi sa podarilo rýchlo prejsť cez vchodové dvere. Ale druhého zajaca upírka chytila za chvost, a ako sa jej z rúk vyšmykol natrhla mu ho.

Maminka za nimi bezpečne zatvorila vchodové dvere a povedala tomu druhému zajacovi: „Striebornou niťou ti prišijem tvoj natrhnutý chvost a už ti ho nikto neodtrhne. Pretože ste mi priviedli naspäť Letiku.“

A aj tak urobila. Potom žila so svojou dcérou Letikou spokojne

a šťastne, až do vysokého veku. A mala z nej veľkú radosť a potešenie.
[@ Andrew Lang, Robert Hodosi]

6*/ Malý šedivý muž **(1,1k)

Raz cestovali spoločne svetom mníška, vidiečan a kováč. Jedného dňa sa stratili v hustom, tmavom lese. Keď uvideli v diaľke steny domu, boli veľmi vd'ační. Dúfali, že sa im tam podarí nájsť útočisko počas noci. Keď sa dostali bližšie k tomu domu, zistili, že je to starý opustený zámok. Už sa síce pomaly rozpadal na ruiny, no niektoré izby boli ešte stále obývatel'né. Keďže boli bez domova, rozhodli sa, že sa tam ubytujú. Potom sa dohodli, že jeden z nich vždy zostane doma a bude sa starať o dom, zatiaľ čo ostatní dvaja pôjdu do sveta hľadať svoje šťastie.

Žreb padol najprv na mníšku, aby zostala doma. A keď vidiečan a kováč odišli do lesa, dala sa do práce. Upratovala dom a pripravila jedlo. Keďže jej spoločníci neprišli na obed, zjedla svoju porciu a zvyšok dala do trúby, aby jedlo nevychladlo. Práve keď si sadla, že bude šiť, dvere sa otvorili a dnu vošiel malý šedivý muž. Postavil sa pred ňu a povedal: „Ó, aká mi je zima!“

Mníške jej ho bolo ľúto a hneď mu povedala: „Sadni si pri oheň a zahrej sa.“

Malý mužik urobil, ako mu povedala. No čoskoro sa ozval: „Ó, aký som hladný!“

Mníška mu odpovedala: „V trúbe je jedlo. Ponúkni sa.“

Malý muž sa nedal dvakrát núkať. Hneď začal jesť a zjedol všetko, čo tam bolo, tak rýchlo, ako len vedel. Keď si to mníška všimla, veľmi sa nahnevla a trpaslíkovi vynadala za to, že nič nenechal pre jej spoločníkov.

Malého muža nazlostili jej slová. Tak veľmi sa rozzúrnil, že chytil mníšku a poriadne ju zmlátil. Potom ju hodil o jednu stenu a napokon aj o druhú. Keď z nej skoro život vymlátíl, nechal ju ležať na dlážke a náhlivo odkráčal z domu von.

Večer sa vidiečan a kováč vrátili domov. Keď zistili, že im nezostala žiadna večera, horko to mníške vyčítali. Ona sa im síce snažila povedať, že čo sa stalo, ale oni jej to odmietli uveriť.

Nasledujúci deň sa o dom chcel starať vidiečan. Sľúbil, že keď zostane doma, nikto z nich nepôjde do postele hladný. Tak ďalší dvaja odišli do lesa. Keď vidiečan pripravil jedlo, zjedol svoju porciu a zvyšok vložil do trúby. Práve keď to odpratával, dvere sa otvorili a dovnútra vošiel malý šedivý muž. Tentokrát mal dve hlavy. Chvel sa a triasol sa ako predtým a zvolal: „Ó, aká mi je zima!“